

Л.М. ВАРАВА, д-р. економ. наук, проф., А.В. ДУБЕНЧАК, магістрантка
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Сучасний етап економічної діяльності обумовлений динамічністю господарських процесів, які спонукають підприємства до пошуку нових шляхів управління кризовими ситуаціями та зберігання їх ринкових позицій. В українській економіці стратегічно важливим є забезпечення сталого розвитку підприємств експортно-орієнтованого сектору, таких як гірничо-металургійний комплекс. Одним з визначальних шляхів подолання кризових явищ на цих підприємствах та збереження й поліпшення їх конкурентних позицій у стратегічній перспективі є обґрунтоване оцінювання показника економічної стійкості.

У даному дослідженні економічна стійкість розглядається як категорія, що відображає стан функціонування та розвиток підприємства за будь-яких умов впливу середовища у конкретний проміжок часу за сукупністю параметрів (виробничі, маркетингові, інвестиційні, управлінські, фінансові, науково-технічні, кадрові та інші), що певним чином об'єднуються та формують пріоритетну унікальність підприємства, забезпечуючи його конкурентоспроможність на ринках. На основі зазначеного, доцільно економічну стійкість розглядати з ракурсу комплексного співвідношення різноспрямованих параметрів і складних причинно-наслідкових зв'язків між ними.

Очевидно що, в умовах, які потребують швидкого реагування підприємства з метою подолання наслідків негативного впливу факторів макро- і мікросередовища, процес оцінки більш доцільно проводити за системою показників, що достатньою мірою характеризують стійкість підприємств, враховують усі складові їх діяльності. Доцільно сформулювати комплексний показник економічної стійкості при визначенні відповідних показників за функціональними напрямками діяльності підприємства, а саме: виробничої стійкості, фінансової стійкості, маркетингової та інвестиційної стійкості.

Використовуючи даний методичний підхід, необхідно сформулювати набір коефіцієнтів, що характеризують функціональні зони підприємства. До них належать ступінь придатності основних засобів, фінансова стабільність, маневреність власного капіталу, забезпечення підприємства власними обіговими засобами, автономії та інвестиційної активності, фондорентабельність, рентабельність виробництва та рентабельність продажів.

Комплексний показник економічної стійкості підприємства (ЕСП) можна визначити за допомогою суми одиничних показників економічної стійкості (ЕС) при розрахунку добутків частки i -го показника в комплексному показникові ЕС і P_i – значення i -го показника ЕС.

При визначенні одиничних показників ЕСП ураховуються нормативні значення, які характеризують їх прийнятні межі для сучасного підприємства. Наприклад, коефіцієнт придатності основних засобів повинен знаходитись у межах $\geq 0,5$

Відповідно до даного методичного підходу, при дослідженні результатів діяльності ПРАТ «ЦГЗК» за період 2009-2016 р.р. було розраховано для кожного року одиничні показники, а потім комплексний показник ЕСП.

За повної відповідності значень одиничних коефіцієнтів мінімальним нормативним рівням комплексний показник дорівнює 0,99. При оцінюванні рівня ЕСП для ПРАТ «ЦГЗК» за 2009-2016 рр. було отримано такі результати: за 2009, 2013 та 2016 р.р. спостерігався середній рівень ЕСП (відповідно 1,144; 1,267; 1,046), у 2012 р.- низький рівень стійкості (0,80), у 2010, 2011, 2014 і 2015 р.р. – високий рівень стійкості (відповідно 1,97; 1,626; 1,717; 2,09). На основі визначення стійкості основних функціональних зон гірничо-збагачувального комбінату за комплексним показником, можна стверджувати, що підприємство впродовж останніх кризових років зберігає стабільність діяльності і конкурентні позиції.